

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2018, declarat de către avocatul Gavriiliuc Ion în numele inculpatului

Mămăligă Ion XXX, născut la XXX,
originar din XXX, domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 08.10.2012 – 29.12.2017;
2. Instanța de apel: 09.10.2018 – 04.12.2018;
3. Instanța de recurs: 01.03.2019 – 09.07.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 decembrie 2017, procesul penal intentat în privința lui Mămăligă Ion în baza art.333 alin.(1) Cod penal (redacția din 2002) a fost încetat, în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru atragere la răspundere penală.

2. Prima instanță a reținut că, de către organul de urmărire penală, Mămăligă Ion este învinuit că, având calitatea de director al SRL „Microbuz”, care era deținătorul autorizației de activitate a rutei de transport urban de pasageri nr.105, adică fiind persoană care gestionează o organizație comercială, căruia i s-a acordat, permanent sau provizoriu, prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în exercițiul funcției, a estorcat și primit mită sub formă de bani ce nu i se cuvin, pentru a opera modificări necesare în legătură cu schimbarea proprietarului mijlocului de transport ce activează pe ruta de transport de pasageri nr.105 din mun. Chișinău și a permite activitatea pe rută a noului proprietar al unității de transport, prin ce a comis luarea de mită, infracțiune prevăzută de art.333 Cod penal în următoarele circumstanțe.

La 04 mai 2012, Cavliuc Sergiu, ca proprietar al microbuzului ce activează pe ruta nr.105, administrată de către SRL „Microbuz”, s-a adresat către directorul acestei companii Mămăligă Ion cu rugămintea de a opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului către Aramă Igor, care intenționa să activeze în continuare pe ruta nr.105.

Mămăligă Ion, având intenția de a intra în posesia banilor ce nu i se cuvin, a estorcat de la Cavliuc Sergiu suma de 300 euro pentru a accepta și opera modificările necesare și a permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chișinău.

La 05 mai 2012, în scopul realizării intenției sale ilegale de intrare în posesia banilor ce nu i se cuvin, Mămăligă Ion i-a stabilit lui Cavliuc Sergiu o întâlnire în incinta SRL „Microbuz” din str. Calea Ieșilor 10/3, unde ilegal, prin estorcare, a primit de la acesta suma de 300 euro, ce echivalau, conform cursului oficial al Băncii Naționale, cu

4638 lei, ce nu i se cuvin, pentru a accepta și opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului de la Cavliuc Sergiu către Aramă Igor și a-i permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chișinău.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- la data de 05 ianuarie 2018, procurorul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mămăligă Ion să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare în domeniul transporturilor publice pe un termen de 5 ani, invocând că instanța nu a ținut cont că infracțiunea a fost comisă până la intrarea în vigoare a modificărilor legislative din 07.11.2016; - a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei;

- la data de 05 noiembrie 2018, inculpatul, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.333 alin.(1) Cod penal, invocând că instanța nu a motivat pe deplin faptele constatate și probatoriul cu privire la învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art.333 alin.(1) Cod penal; - instanța a conchis asupra vinovăției lui, bazându-se doar pe presupuneri; - întreaga acuzare a fost construită pe învinuirea falsă că ar fi avut în atribuțiile funcțiilor întocmirea sau parafarea documentației în vederea schimbării proprietarului unui mijloc de transport ce se află în evidențele autorităților ca efectuând activitate de transport public de persoane; - el nu a putut să faciliteze sau dimpotrivă să împiedice transferul proprietății asupra mijlocului de transport, din moment ce nu avea atribuții în acest sens; - instanța nu a luat în considerare că înțelegerea dintre denunțatorul Cavliuc Serghei și martorul Aramă Igor era deja parafată juridic prin perfectarea procurii seria AD nr.829457/5.05.2012, la momentul când se susține că a fost pretinsă mita; - denunțatorul/martorul Cavliuc Serghei nu a putut fi audiat nemijlocit de către judecător, iar declarațiile scrise ale acestuia, în lipsa altor probe, nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare; - declarațiile martorilor Aramă Igor și Cavliuc Irina nu sunt concludente; - cele trei bancnote a câte 100 euro, depistate în sertarul din biroul său, au fost plasate acolo fără știrea lui; - deși întreaga acțiune a denunțatorului, de așa zisa „luare a mitei”, a fost supravegheată video, nu există cadre care să surprindă această acțiune, precum nici proba cu înregistrarea discuțiilor dintre Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu din data de 05.05.2012, transcrise în stenograma anexată la procesul-verbal din aceeași dată, de documentare a convorbirilor, nu face dovada pretinderii, acceptării sau primirii de bani, aceasta surprinzând doar discuții tehnice legate de procedura de transfer al proprietății mijlocului de transport; - stenograma comunicărilor din 04.05.2012 dintre el și Cavliuc Serghei este o „probă” ilegală, ce trebuie exclusă din probatoriu.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2018, apelul declarat de către inculpat a fost respins, iar apelul declarat de către procuror a fost admis, casată total sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Mămăligă Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal, la 2 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul transporturilor pe un termen de 5 ani.

În motivarea deciziei, instanța de apel a indicat că, la adoptarea sentinței, prima instanță incorect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, și greșit a ajuns la concluzia potrivit căreia acțiunile inculpatului urmează a fi recalificate în baza art.333 alin.(1) Cod penal, pe motiv că nu s-a confirmat faptul „estorcării”.

Astfel, examinând probele administrate în prezența cauză penală, conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a constatat că Mămăligă Ion, având calitatea de director al SRL „Microbuz”, care era deținătorul autorizației de activitate a rutei de transport urban de pasageri nr.105, adică fiind persoană care gestionează o organizație comercială, căreia i s-a acordat, permanent sau provizoriu, prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în exercitiul funcției a estorcat și primit mită sub formă de bani ce nu i se cuvin, pentru a opera modificări necesare în legătură cu schimbarea proprietarului mijlocului de transport ce activează pe ruta de transport de pasageri nr.105 din mun. Chișinău și a permite activitatea pe rută a noului proprietar al unității de transport, prin ce a comis luarea de mită, infracțiune prevăzută de art.333 Cod penal în următoarele circumstanțe:

La 04.05.2012, Cavliuc Sergiu, ca proprietar al microbuzului ce activează pe ruta nr.105, administrată de SRL „Microbuz”, s-a adresat către directorul acestei companii Mămăligă Ion cu rugămintea de a opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului către Aramă Igor, care intenționa să activeze în continuare pe ruta nr.105.

Mămăligă Ion, având intenția de a intra în posesia banilor ce nu i se cuvin, a estorcat de la Cavaliuc Sergiu suma de 300 euro pentru a accepta și opera modificările necesare și a permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chișinău.

La 05.05.2012, în scopul realizării intenției sale ilegale de intrare în posesia banilor ce nu i se cuvin, Mămăligă Ion i-a stabilit lui Cavliuc Sergiu o întâlnire în incinta SRL „Microbuz” din str. Calea Ieșilor 10/3, unde ilegal, prin extorcare, a primit de la ultimul suma de 300 euro, ce echivalau, conform cursului oficial al Băncii Naționale, cu 4638 lei, ce nu i se cuvin, pentru a accepta și opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului de către Cavliuc Sergiu către Aramă Igor și a-i permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chișinău.

Consecvent, instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului se confirmă prin declarațiile martorilor Aramă Igor, Paladi Galina, Cavaliuc Irina, Gotcă Grigore, Cotruță Ion, Gîrbu Ștefan și ale specialistului Vasilache Grigore, și actele cauzei: raportul de expertiză criminalistică nr.1360-1361 din 25.06.2012; procesele-verbale de examinare a telefonului mobil de model Nokia 6300 ce-i aparține lui Cavliuc Serghei din 04.05.2015, de examinare a banilor în sumă de 300 euro acordați lui Cavliuc Serghei din 05.05.2012, de marcarea a banilor în sumă de 300 euro acordați lui Cavliuc Serghei pentru transmiterea sub control lui Mămăligă Ion din 05.05.2012, privind înzestrarea lui Cavliuc Serghei cu tehnică specială, și anume video-audio recorder „RS 51”, emițător audio RMK 124 și dictofon „EDIC-TINI” din 05.05.2012, privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor și înregistrarea de imagini (audio-video) între Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu din 05.05.2012, de documentare a convorbirilor cu anexarea stenogramei din 04.05.2012 cu înregistrarea discuțiilor între Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu și stenogramei din 05.05.2012 cu înregistrarea discuțiilor între Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu din 05.05.2012, privind aprecierea informațiilor culese în cadrul interceptării, înregistrării comunicărilor din 05.05.2012, de percheziție corporală a lui Mămăligă Ion cu ridicarea banilor în sumă de 300 euro din 05.05.2012, de examinare corporală a Mămăligă Ion din 05.05.2012, de percheziție a oficiului SRL „Microbuz” din str. Calea Ieșilor 10/3, mun. Chișinău din 05.05.2012, de examinare a Registrului autovehiculelor autorizate pe rutele municipale administrate de SRL „Microbuz” din 21.05.2012, de

examinare a Extrasului din Registrul de licențiere ținut de Camera de Licențiere din 04.07.2012, de confruntare dintre martorul Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 13.09.2012, de examinare a plicului nr.6 cu actele ridicate în cadru percheziției din 19.09.2012; banii în sumă de 300 euro cu nominalul de 100 euro, cu numărul și seria S18623045563, N14002009617, S25355036626; tamponalele din vată cu care au fost prelucrate mâinile lui Mămăligă Ion; înregistrările audio ale comunicărilor dintre Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 04.05.2012 și 05.05.2012; înregistrările video ale comunicărilor dintre Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 05.05.2012 și ale percheziției corporale, examinării corporale a lui Mămăligă Ion și percheziției în biroul SRL „Microbuz” din 05.05.2012; copia procurii din 05.05.2012 privind împuternicirea lui Aramă Igor de către Cavliuc Irin referitoare la automobilul de model Mercedes 313CDI număr de înmatriculare CMW 748; contractul nr.105 de administrare a rutei de microbuz din 27.07.2001 și acordul adițional la contract din aceeași dată; ordinul nr.6 din 24.02.2012 cu privire la redistribuirea funcțiilor de bază a specialiștilor Direcției management și transport emis de Direcția Generală transport public și căi de comunicație a Consiliului mun. Chișinău; Registrul autovehiculelor autorizate pe rutele municipale administrate de SRL „Microbuz”, ținut de Direcția Generală transport public și căi de comunicație a Consiliului mun. Chișinău; Lista schimbărilor efectuate în perioada 01.01-01.05.2012, la agentul SRL „Microbuz”; Extrasul din registrul de licențiere, ținut de Camera de Licențiere cu referire la SRL „Microbuz”, extrasul de pe pagina Web a Băncii Naționale cu informația privind ratele de schimb valuta pentru „euro” la data de 05.05.2012; copia certificatului de înmatriculare referitoare la automobilul de model Mercedes 313CDI, cu n/î CMW 748; recipisa scrisă la 05.05.2012 de către Cavliuc Serghei la indicația lui Mămăligă Ion în confirmarea faptului înstrăinării automobilului de model Mercedes 313CDI, cu n/î CMW 748; contractul de locațiune a automobilului de model Mercedes 313CDI, cu n/î CMW 748, nr.105/7 din 12.01.2009, încheiat între Cavliuc Sergiu și SRL „Microbuz”.

Prin urmare, fapta inculpatului întrunește toate elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal - luarea de mită, adică pretinderea și primirea de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală a bunurilor sub formă de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, faptă săvârșită prin estorcarea mitei.

În context, instanța de apel a precizat că prima instanță eronat a ajuns la concluzia, potrivit căreia, în cadrul cercetării judecătorești, nu a fost demonstrat existența în acțiunile lui Mămăligă Ion a calificativul de „estorcare”, or contrar acestei opinii, în speță, calificativul de „estorcare” se manifestă prin nesatisfacerea de către Mămăligă Ion, care deținea funcția de administrator al SRL „Microbuz”, a solicitării părții vătămate Cavliuc Sergiu, privind înregistrarea/modificarea noului proprietar al mijlocului de transport, astfel încât ultimul era nevoit să transmită remunerație ilicită către inculpat pentru a evita lezarea unor interese legitime sau ilegite ale părții vătămate.

Cu referire la proba cu martorul Cavaliuc Serghei, instanța de apel a menționat că, deși acesta nu a fost prezent în ședința de judecată, confruntarea dintre el și inculpat din 13.09.2012 (f.d.113-115 v.1), din cadrul urmăririi penale, rămâne a fi pertinentă, iar potrivit conținutului acesteia, atunci când Cavaliuc Serghei „a venit la Mămăligă Ion și i-a comunicat că dorește să vândă mijlocul de transport de pe ruta nr.105, ultimul i-a spus că perfectarea documentelor va costa în jur de 300 euro. La data de 05.05.2012, sâmbătă, a stabilit cu Mămăligă Ion o întâlnire la oficiul „Microbuz” SRL, unde la așteptat și în birou a scris o recipisă apoi a pus pe masă suma de 200 euro, iar Mămăligă a mai cerut

100 euro, pe care i-a luat și i-a pus undeva sub masă”. De asemenea, din informația rezultată în urma confruntării respective, reiese că Cavliuc Serghei nu i-a propus bani lui Mămăligă Ion, ci ultimul a pretins suma de 300 euro pentru perfectarea actelor necesare și contribuirea la realizarea modificărilor de proprietari a mijlocului de transport și înregistrarea lui Aramă Igor în locul lui Cavliuc Serghei.

Consecvent, versiunea apărării privind nevinovăția inculpatului de comiterea faptei imputate și argumentele aduse în acest sens, instanța de apel le-a apreciat drept o metodă de apărare în vederea eschivării de la tragerea la răspundere penală.

Instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele apelului, precum că întreaga acuzare a fost construită pe învinuirea falsă că inculpatul ar fi avut în atribuțiile funcției întocmirea sau parafarea documentației în vederea schimbării proprietarului unui mijloc de transport ce se află în evidențele autorităților ca efectuând activitate de transport public de persoane, or, așa cum a susținut specialistul Vasilache Grigorie, evidența și autorizarea propriu-zisă a mijloacelor de transport este atributul exclusiv al Direcției generale transport public și căi de comunicație din cadrul Primăriei Chișinău, iar administratorii de rute (calitate deținută de inculpat) nu au atribuții în acest sens. Inculpatul nu a putut să faciliteze sau dimpotrivă să împiedice transferul proprietății mijlocului de transport, din moment ce nu avea atribuții în acest sens. Mai mult decât atât, înțelegerea dintre denunțatorul Cavliuc Serghei și martorul Aramă Igor era deja parafată juridic prin încheierea procurii seria AD nr.829457/5.05.2012 la momentul când se susține că s-a pretins mita.

Instanța de apel a precizat că Direcția generală transport public și căi de comunicație din cadrul Primăriei Chișinău este unica autoritate competentă să autorizeze mijloacele de transport ce efectuează transport public de persoane în mun. Chișinău, iar Mămăligă Ion în calitate de administrator al SRL „Microbuz” este competent de încheierea contractelor de muncă cu șoferii ce activează pe mijloacele de transport autorizate în vederea prestării serviciilor de transport auto de pasageri.

Prin urmare, instanța a conchis că, Cavliuc Serghei și Aramă Igor au încheiat un contract de vânzare-cumpărare a mijlocului de transport, care activează pe ruta nr.105 și deține autorizația corespunzătoare de la Direcția generală transport public și căi de comunicație din cadrul Primăriei mun. Chișinău în vederea prestării serviciilor de transport auto de pasageri în mun. Chișinău. Conform înțelegerii dintre aceștia, Aramă Igor intenționa să activeze în continuare pe aceeași rută și astfel, a apărut necesitatea schimbării șoferului ce va activa pe acel mijloc de transport, acțiuni ce sunt în competența inculpatului Mămăligă Ion, având funcția de administrator al SRL „Microbuz”.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, ținând cont de prevederile art.7, 61, 75-77 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecat, că persoane la întreținere nu are, că circumstanțe atenuante sau agravante nu au fost stabilite, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, instanța de apel a conchis că acestuia urmează a-i fi stabilită o pedeapsă privativă de libertate în limitele prevăzute de sancțiunea art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal, cu aplicarea pedepsei complementare, fiind o pedepasă echitabilă și proporțională faptei comise.

5. La data de 14 ianuarie 2019, împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Gavriiuc Ion în numele inculpatului care, indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, pe

motiv că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; - nu au fost întrunite elementele infracțiunii; - faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; - indicii calificativi ai infracțiunii prevăzute de art.333 alin.(1) Cod penal, reținuți de prima instanță sunt diferiți de cei cuprinși în norma penală; - latura obiectivă a infracțiunii incriminate a fost descrisă greșit de către prima instanță și respectiv, neconstată; - instanța de apel a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - la materialele cauzei nu sunt probe directe care ar demonstra vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii incriminate; - decizia de condamnare pronunțată de instanța de apel se bazează pe presupunerile acuzatorului invocate în apel; - constatarea instanței, precum că „urmau să întâlnească impedimente”, este o simplă presupunere; - instanța din oficiu a indicat în latura obiectivă fapte care nu au fost reținute în actul de învinuire, și anume „nesatisfacerea solicitării părții vătămate Cavcaliuc Serghei”; - instanța nu s-a expus asupra argumentului apelului privind nulitatea probelor obținute prin provocare; - instanța eronat a interpretat termenii de „pretindere” și „estorcare”.

6. Judecând recursul ordinar declarat de către avocatul Gavriiliuc Ion în numele inculpatului în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar, Colegiul penal consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Complementar, în virtutea prevederilor art.413 alin.(1) și 385 alin.(1) pct.1)-3) Cod de procedură penală, la adoptarea hotărârii judecătorești, instanța soluționează chestiunile precum: dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, precum și dacă fapta întrunește elementele infracțiunii.

În speță, Colegiul penal sesizează că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate de instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel.

Revenind la textul recursului ordinar declarat în prezenta cauză penală, se constată că, recurentul invocă temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, evidențiind faptul că, prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la argumentele invocate în apel de către inculpați, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii imputate, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În context, Colegiul penal precizează că, prin rechizitoriu, Mămăligă Ion a fost învinuit că, având calitatea de director al SRL „Microbuz”, care era deținătorul autorizației de activitate a rutei de transport urban de pasageri nr.105, adică fiind persoană care gestionează o organizație comercială, căruia i s-a acordat, permanent sau provizoriu, prin numire, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor sau acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-economice, în exercițiul funcției, a estorcat și primit mită sub formă de bani ce nu i se cuvin, pentru a opera modificări necesare în legătură cu schimbarea proprietarului mijlocului de transport ce activează pe

ruta de transport de pasageri nr.105 din mun. Chişinău și a permite activitatea pe rută a noului proprietar al unității de transport, prin ce a comis luarea de mită, infracțiune prevăzută de art.333 Cod penal în următoarele circumstanțe.

La 04 mai 2012, Cavliuc Sergiu, ca proprietar al microbuzului ce activează pe ruta nr.105, administrată de către SRL „Microbuz”, s-a adresat către directorul acestei companii Mămăligă Ion cu rugămintea de a opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului către Aramă Igor, care intenționa să activeze în continuare pe ruta nr.105.

Mămăligă Ion, având intenția de a intra în posesia banilor ce nu i se cuvin, a estorcat de la Cavaliuc Sergiu suma de 300 euro pentru a accepta și opera modificările necesare și a permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chişinău.

La 05 mai 2012, în scopul realizării intenției sale ilegale de intrare în posesia banilor ce nu i se cuvin, Mămăligă Ion i-a stabilit lui Cavliuc Sergiu o întâlnire în incinta SRL „Microbuz” din str. Calea Ieşilor 10/3, unde ilegal, prin estorcare, a primit de la acesta suma de 300 euro, ce echivalau, conform cursului oficial al Băncii Naționale, cu 4638 lei, ce nu i se cuvin, pentru a accepta și opera modificările necesare în legătură cu vânzarea microbuzului de la Cavliuc Sergiu către Aramă Igor și a-i permite noului proprietar să activeze în continuare cu microbuzul pe ruta nr.105 din mun. Chişinău.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de către organul de urmărire penală în prevederile art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal, conform indicilor - *„luare de mită – adică pretinderea și primirea de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau o altă organizație nestatală a bunurilor sub formă de bani, ce nu i se cuvin, pentru sine, pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale, faptă săvârșită prin estorcarea mitei.”*.

Prima instanță, considerând că organul de urmărire penală nu a prezentat probe care să dovedească faptul estorcării mitei, a recalificat acțiunile inculpatului din prevederile art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal în cele ale art.333 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel, examinând apelurile declarate de către procuror și inculpat, a considerat concluziile primei instanțe eronate, recunoscându-l vinovat pe Mămăligă Ion de comiterea faptei infracționale prevăzute de art.333 alin.(2) lit.c) Cod penal.

Drept probe, organul de urmărire penală a prezentat: declarațiile martorilor Aramă Igor, Paladi Galina, Cavaliuc Irina, Gotcă Grigore, Cotruță Ion, Gîrbu Ștefan și ale specialistului Vasilache Grigore, și actele cauzei: - raportul de expertiză criminalistică nr.1360-1361 din 25.06.2012; - procesele-verbale de examinare a telefonului mobil de model Nokia 6300, de examinare a banilor în sumă de 300 euro acordați lui Cavliuc Serghei din 05.05.2012, de marcarea a banilor, privind înzestrarea lui Cavliuc Serghei cu tehnică specială din 05.05.2012, privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor și înregistrarea de imagini (audio-video) între Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu din 05.05.2012, de documentare a convorbirilor cu anexarea stenogramelor din 04.05.2012 și din 05.05.2012, privind aprecierea informațiilor culese în cadrul interceptării, înregistrării comunicărilor din 05.05.2012, de percheziție corporală a lui Mămăligă Ion cu ridicarea banilor în sumă de 300 euro din 05.05.2012, de examinare corporală a Mămăligă Ion din 05.05.2012, de percheziție a oficiului SRL „Microbuz” din 05.05.2012, de examinare a Registrului autovehiculelor autorizate pe rutele municipale administrate de SRL „Microbuz” din 21.05.2012, de examinare a Extrasului din Registrul de licențiere ținut de Camera de Licențiere din 04.07.2012, de confruntare dintre martorul Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 13.09.2012, de examinare a plicului nr.6 cu actele ridicate în cadru percheziției din 19.09.2012; banii în sumă de 300 euro; - tamponale din vată cu care au

fost prelucrate mâinile lui Mămăligă Ion; - înregistrările audio ale comunicărilor dintre Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 04.05.2012 și 05.05.2012; - înregistrările video ale comunicărilor dintre Cavliuc Serghei și Mămăligă Ion din 05.05.2012 și ale percheziției corporale, examinării corporale a lui Mămăligă Ion și percheziției în biroul SRL „Microbuz” din 05.05.2012; - copia procurii din 05.05.2012; - contractul nr.105 de administrare a rutei de microbuz din 27.07.2001 și acordul adițional la contract din aceeași dată; - ordinul nr.6 din 24.02.2012; - Registrul autovehiculelor autorizate pe rutele municipale administrate de SRL „Microbuz”, ținut de Direcția Generală transport public și căi de comunicație a Consiliului mun. Chișinău; - Lista schimbărilor efectuate în perioada 01.01-01.05.2012, la agentul SRL „Microbuz”; - extrasul din registrul de licențiere, ținut de Camera de Licențiere cu referire la SRL „Microbuz”; - extrasul de pe pagina Web a Băncii Naționale cu informația privind ratele de schimb valuta pentru „euro” la data de 05.05.2012; - copia certificatului de înmatriculare referitoare la automobilul de model Mercedes 313CDI, cu n/î CMW 748; - recipisa scrisă la 05.05.2012 de către Cavliuc Serghei la indicația lui Mămăligă Ion; - contractul de locațiune a automobilului de model Mercedes 313CDI, cu n/î CMW 748, nr.105/7 din 12.01.2009.

Astfel, Colegiul penal, examinând argumentele invocate în recurs, constată că, hotărârea instanței de apel nu conține o analiză a faptelor invocate inculpatului în rechizitoriu, prin prisma elementelor infracțiunii incriminate, precum și dacă ansamblul de probe administrate de către organul de urmărire penală și prezentate întru susținerea învinuirii, dovedesc vinovăția acestuia de cele incriminate și dacă fapta lui constituie infracțiune.

De asemenea, Colegiul penal constată că, instanța de apel, s-a pronunțat superficial, fără să intre în esență, asupra argumentelor apelului declarat de către inculpat cu referire la calitatea probatoriului administrat de către organul de urmărire penală și dacă acesta demonstrează întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, mai ales că, așa cum a susținut apelantul, probele au fost administrate prin provocare, facilitarea și încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii, aspect asupra căruia, instanța de apel nu s-a pronunțat.

Colegiul penal amintește că potrivit art.8 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

În speță, alegațiile instanței de apel în privința vinovăției inculpatului nu sunt solide, or, acestea nu întemeiază poziția instanței privind întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate, și anume „*pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale*” și „*fapta săvârșită prin estorcarea mitei.*”

La fel, din textul deciziei instanței de apel, având în vedere criticile aduse în apel de către apelant referitor la probele administrate, nu este evident dacă probele în cauză indică direct că inculpatul a săvârșit fapta comisă, or, așa cum invocă acesta „*nu există cadre care să surprindă acțiunea de luare a mitei*”, iar „*înregistrarea discuțiilor dintre Mămăligă Ion și Cavliuc Sergiu din data de 05.05.2012, transcrise în stenograma anexată la procesul-verbal din aceeași dată, de documentare a convorbirilor, nu face*

dovada pretinderii, acceptării sau primirii de bani, aceasta surprinzând doar discuții tehnice legate de procedura de transfer al proprietății mijlocului de transport”.

Totodată, cu referire la calitatea deținută de către inculpat la săvârșirea faptei infracționale incriminate și dacă această calitate este un element al componenței de infracțiune, Colegiul penal remarcă că, la materialele cauzei nu sunt anexate acte din care să reiasă clar funcția deținută de către inculpat, competențele și atribuțiile acestei funcții.

Consecvent, Colegiul penal menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, hotărârile judecătorești trebuie să indice în mod suficient motivele pe care se întemeiază (*Papon c. Franței*). Scopul motivării este de a demonstra părților că au fost ascultate, contribuind astfel la o mai bună acceptare de către acestea a deciziei. În plus, în obligă pe judecător să-și întemeieze motivarea pe argumente obiective și să prezerve drepturile apărării. Cu toate acestea, întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura hotărârii și trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței (*Ruiz Torija c. Spaniei, pct. 29*). În cazul în care o instanță nu este obligată să furnizeze un răspuns detaliat fiecărui argument invocat (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 61*), din hotărâre trebuie să reiasă cu claritate că problemele invocate în speță au fost abordate (*Boldea c. României, pct. 30*). Instanțele naționale trebuie să indice suficient de clar motivele pe care se întemeiază, astfel încât justițiabilul să-și poată exercita în mod util dreptul de recurs de care dispune (*Hadjianastassiou împotriva Greciei și Boldea c. României*).

Astfel că, verificând criticile expuse în recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal constată că, acestea sunt întemeiate, deoarece, hotărârea primei instanțe nu conține răspunsuri argumentate la criticile de bază invocate în apel, or, instanța de apel, prin efectul devolutiv al căii de atac, urma să dea o apreciere mai amplă aspectelor de fapt și de drept, prin prisma motivelor principale invocate de către apelant, ceea ce însă, în prezenta speță, nu a fost efectuat de către instanța de al doilea grad de jurisdicție.

În concluzie, Colegiul penal constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns argumentelor din apel, importante la caz, prin ce a admis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Având în vedere că erorile de drept menționate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în respectiva cauză urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel și recurs, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să-și argumenteze clar concluziile, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, să respecte prevederile art.394, 414 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Gavriliuc Ion în numele inculpatului Mămăligă Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui Mămăligă Ion și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivate, pronunțată la data de 08 august 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac